

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Vesztergom Imre ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Cséri Gabriella jogtanácsos által képviselt I. rendű, a dr. Sarnyai Sándor ügyvéd által képviselt II. rendű és III. rendű alperesek ellen kártérítés és járulékai megfizetése iránt a Veszprém Megyei Bíróság előtt 3.P.20.564/2008. számon megindított és a Győri Ítéltábla Pf.V.20.009/2010/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 51. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 24.500 (Huszonnégyezer-ötszáz) forint, valamint a II. és III.r. alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 24.500 (Huszonnégyezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak - külön felhívásra - 58.800 (Ötvennyolcezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint 1999. decemberében a felperes .. részére 1.200.000 forint kölcsönt adott. ..., mint eladó és a felperes, mint vevő között 1999. december 23-án adásvételi szerződés jött létre a HAC-762 frsz-ú BMW típusú, és az ügylet időpontjában 2.745.000 forint értékű személygépkocsi tárgyában, 1.200.000 forint vételár kikötése mellett. Az eladó

kérésére a felperes hozzájárult ahhoz, hogy a személygépkocsi az adásvételi szerződés megkötését követően is az eladó birtokában és használatában maradjon. A felperes tulajdonszerzése a gépjármű-nyilvántartásban nem került átvezetésre. Ezt követően .. a gépkocsi használatát ..nak engedte át, aki 2000. március 1-jén a gépjárművel balesetet szenvedett. A törött gépjárművet .. - .. közreműködésével újsághirdetés útján - értékesítette a II. és III.r. alperesek részére. A 2000. április 26-án kelt adásvételi szerződést eladóként .., vevőként a II.r. alperes írta alá. Az 1.100.000 forint összegű vételárat a II. és a III.r. alperesek együttesen fizették ki az adásvételnél ténylegesen eljáró .. részére és egyidejűleg a gépkocsit birtokba is vették. Ezt követően a II. és III.r. alperesek észlelték, hogy a gépkocsi a .. felé fennálló 1.000.000 forint összegű hiteltartozás fedezetül zálogjoggal terhelt. A gépjárművet terhelő hiteltartozást a II. és III.r. alperesek egyenlítették ki. A gépjármű-nyilvántartás 2000. november 22-i adatai szerint a gépjármű tulajdonosa a II.r. alperes volt. A felperes 2000. novemberében tett feljelentése alapján a .., 2962/2000.bü. szám alatt nyomozás indult .. és társa vádlottak ellen jelentős kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt. Az eljárás során a .. 2001. február 23-án elrendelte az ekkor már HJH-570. frsz-ú BMW típusú személygépkocsi lefoglalását. Az intézkedést a .. foganatosította akként, hogy a gépjárművet „helyszínen hagyás mellett” foglalta le a II.r. alperesnél. A határozat ellen a II.r. alperes élt - eredménytelen - jogorvoslattal. A felperesnek a gépjármű részére történő kiadásának elrendelése iránt előterjesztett kérelmét a .. Bíróság végzésével elutasította. A végzés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. A balesetben megrongálódott gépjárművet II. és III.r. alperesek üzemképpé tették, majd 2001. októberében 2-2,5 millió forint vételárért értékesítették. A vevő a gépkocsit birtokba vette, tulajdonszerzése a gépjármű nyilvántartásba bejegyzésre került. A .. Bíróság .. és társa ellen indult büntetőeljárást - a vádlottak időközben történt elhalálozása miatt -, valamint a 12.B.2360/2001/41. számú végzésével a perbeli gépjármű lefoglalását megszüntette és a gépjárművet a felperes részére kiadni rendelte. A végzéssel szemben a II.r. alperes élt eredménytelen jogorvoslattal. Miután a felperes a gépjárművet nem tudta birtokba venni, 2006. május 17-én a II.r. alperessel szemben zártörés vétségének gyanúja miatt feljelentést tett. A .. Bűnügyi Osztálya a 2006. július 27-én kelt határozatával a nyomozást elévülés miatt megszüntette.

A felperes - a másodfokú eljárásban felemelt - keresetében közigazgatási jogkörben okozott kár és a kártérítés általános szabályai szerint, az alperesek 3.000.000 forint és annak 2001. október 3-tól járó törvényes mértékű kamata egyetemleges megfizetésére kötelezését kérte. Kereseti álláspontja szerint a kára abból származott, hogy a megvásárolt 3.000.000 forint értékű gépjárművet, a bíróság kiadást elrendelő határozata ellenére nem

tudta birtokba venni, mivel azt a II. és III.r. alperesek a foglalás hatálya alatt harmadik személynek értékesítették. A II. és III.r. alperesek ezért a Ptk. 339. §-a alapján kártérítési felelősséggel tartoznak. Az I.r. alperes Ptk. 349. § és 339. § alapján fennálló kárfelelősségét az alapozza meg, hogy a gépkocsi lefoglalásának elrendelése és végrehajtása során megsértette a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, ezzel lehetővé tette, hogy a II.r. alperes, megghiúsítva a gépjármű birtokba adását, azt elidegenítse.

Az alperesek, vitatva a kereset jogalapját ésösszagszerűségét, annak elutasítását kérték.

Az I.r. alperes védekezése szerint a gépjármű lefoglalása során nem sértett jogszabályt. A 117/1984. (IK 12.) IM-BM-PM-Legf.Ü. együttes utasítás 5. § (1) bekezdése alapján nincs akadálya annak, hogy a nyomozó hatóság a lefoglalt dolgot az érdekelt őrizetében hagyja. A forgalmi engedély bevonására pedig azért nem került sor, mert a nyomozó hatóság a gépjármű használatát a II.r. alperes részére engedélyezte. A zár alá vétel jogszabályi feltételei ugyanakkor nem álltak fenn.

A II. és III.r. alperesek elsődlegesen a felperes keresetösségi jogát vitatták. Álláspontjuk szerint a felperes a perbeli gépkocsit nem vette birtokba, így nem szerzett tulajdonjogot. Ezen túlmenően nem az általános elvárhatóság szerint járt el, mivel nem intézkedett a tulajdonjog gépjármű-nyilvántartásban történő átvezetése iránt. Amennyiben a felperes mégis tulajdonjogot szerzett volna, a gépjármű tehermentesítésére és javítására fordított összeg erejéig beszámítási kifogással éltek. A gépjárműre fordított beruházásukkal, illetve az adásvétellel a tulajdonjoguk megállapítása iránt viszontkeresetet terjesztettek elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletében egyetemlegesen kötelezte a II. és III.r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 980.000 forintot, valamint annak 2005. május 6-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. A keresetet ezt meghaladóan, valamint a II. és III.r. alperes viszontkeresetét elutasította. Rendelkezett a perköltség és az illeték viseléséről.

A felperes, valamint a II. és III.r. alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította, a felperest az állam javára 180.000 forint kereseti illeték, a II. és III.r. alperesek részére 100.000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Rendelkezett a fellebbezési eljárási költség és illeték viseléséről.

A jogerős ítélet megállapította, hogy a perbeli gépkocsi

tulajdonjogát a felperes szerezte meg az 1999. december 23-án kötött adásvételi szerződéssel, és tulajdonosként rendelkezett arról, hogy a gépjármű az eladó használatában maradhat. .. a felperes, mint tulajdonos által rábízott személygépkocsit értékesítette a II. és III.r. alperesek részére. Az értékesítésben .. megbízásából .. működött közre. A II. és III.r. alperesek a forgalmi engedélyben tulajdonosként feltüntetett ..től a gépkocsit jóhiszeműen és ellenérték fejében szereztek meg. Ezért a Ptk. 118. § (2) bekezdése alapján a II. és III.r. alperesek gépjárműn fennálló tulajdonjoga megállapítható. Mivel a II. és III.r. alperesek a foglalás hatálya alatt a tulajdonukban álló gépjárművet idegenítették el, magatartásuk és a felperest ért kár között az okozati összefüggés hiányában, a Ptk. 339. §-a alapján a kártérítési felelősségük nem állapítható meg. Arra tekintettel, hogy a foglalás elrendelésekor és foganatosításakor a gépjármű már nem a felperes tulajdonában állt, nem bírt relevanciával, hogy az I.r. alperes a foglalás során a jogszabályoknak megfelelően járt-e el, illetve a felperes a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette-e (Ptk. 349. §). Ezért az I.r. alperessel szemben előterjesztett kereset a Ptk. 339. §-ban megkívánt okozati összefüggés hiányában ugyancsak alaptalan. A II. és III.r. alperesek által előterjesztett viszontkereset pedig a megállapítási kereset Pp. 123. §-ában írt feltételeinek fennállása hiányban alaptalan.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással, a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és tartalmilag az elsőfokú ítélet marasztalási összegre vonatkozó rendelkezésének helybenhagyása, míg az elsőfokú ítéletnek a kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében a fellebbezésben felemelt kereseti kérelmének megfelelő, valamint a II. és III.r. alpereseknek az I.r. alperessel egyetemleges marasztalására vonatkozó megváltoztatása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a másodfokú bíróság a tévesen megállapított tényállásból téves jogi következtetésre jutott. Anélkül állapította meg, hogy a gépkocsi átruházója .. volt, hogy a nevezett személy és .. büntetőeljárás során tett ellentétes tartalmú tanúvallomása feloldásra került volna. Az pedig nyilvánvaló, hogy .. a büntetőjogi felelősségre vonás elkerülése érdekében nyilatkozott a büntetőeljárásban úgy, hogy a személygépkocsi értékesítésével .. bízta meg. Tévesen állapította meg a jogerős ítélet azt is, hogy a II. és III.r. alperesek a Ptk. 118. § (2) bekezdése szerint megszerezték a gépjármű tulajdonjogát. .. nem a tulajdonos megbízottjaként, hanem valóttanul, a dolog tulajdonosaként szerepelt a szerződésben. A II. és III.r. alperesek pedig nem ..cel, hanem valójában ..nal kötöttek szerződést. Ebből következően .. már nem volt a gépjármű tulajdonosa, amikor azt ..ra bízta, így ez utóbbi személy által történt értékesítésre nem alkalmazható a Ptk. 118. § (2) bekezdésének rendelkezése. A lefoglalás során született határozatokkal szemben nem volt módja érdemben

jogorvoslatot kérni. Amennyiben a II. és III.r. alperes kárfelelőssége megállapítható, az I.r. alperes kártérítő felelőssége sem mellőzhető az okozati összefüggés fennállásának hiánya miatt.

Az I.r. alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján.

A II. és III.r. alperesek ugyancsak a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték. Hangsúlyozták, hogy a másodfokú bíróság a téves felülvizsgálati állásponttal szemben az első fokú ítélet alapjául szolgáló tényállást kiegészítve, a büntetőügy iratainak értékelése alapján jutott eltérő álláspontra. Kiemelték, hogy a büntetőügy irataiból ismerhető meg .. és .. közötti jogügylet a perbeli gépkocsi értékesítése kapcsán. Arról pedig .. sem bírt tudomással, hogy - nyilvánvalóan szorult helyzete folytán - a személygépkocsit korábban is értékesítette.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. A követelés összecszerűsége tekintetében az elsőfokú ítéletnek a meghaladó keresetet elutasító rendelkezése, valamint a jogerős ítélet II. és III.r. alperesek viszontkeresetét elutasító rendelkezése felülvizsgálattal nem volt támadott.

A felülvizsgálat kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

Nem sértett eljárási szabályt a jogerős ítélet azáltal, hogy a Pp. 4. § (1) bekezdése szerint, a büntetőeljárásban .. vallomása alapján megállapított tényállástól eltérően, a büntetőeljárásban tett nyilatkozatok közötti ellentmondás feloldása nélkül állapította meg, hogy .. megbízásából, közreműködő útján lett a gépjármű II. és III.r. alpereseknek értékesítve. Szükségtelen és .. időközben történt elhalálózása miatt lehetetlen is lett volna .. és .. büntetőeljárásban tett eltérő vallomása között az ellentmondás feloldása. Nemcsak a büntetőeljárásban tanúként kihallgatott személytől, hanem a büntetőeljárás alá vont személytől sem várható ugyanis el, hogy magára nézve terhelő vallomást tegyen. Nyilvánvaló, hogy amennyiben a gyanúsítottként eljárás alá vont .. beismeri, hogy megbízta .. a gépjármű eladásával, a kétszeres értékesítés büntetőjogi következményeivel is számolnia kellett volna.

Mindettől függetlenül az eljáró bíróságok által feltárt tényállás, valamint a felek nyilatkozatai alapján két lehetséges megállapítás tehető.

Az egyik lehetséges megállapítás szerint a felperes a perbeli gépjármű tulajdonosával 1999. december 23-án kötött adásvételi

szerződéssel nem szerzett tulajdonjogot. A Ptk. 117. § (2) bekezdése értelmében ugyanis a tulajdonjog megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges. A felperes a szerződés megkötésével egyidejűleg az adásvétel tárgyát képező gépjárművet nem vette birtokba, azt a gépjármű okirataival együtt az eladónál hagyta. A dolog átadásának hiányában ezért a felperes tulajdonjogot nem szerzett. A felperes tulajdonszerzési szándékának hiányát támasztja alá az is, hogy tulajdonjogának a gépjármű-nyilvántartásba történő bejegyzését nem kérte. Feltehető, hogy a felek által megkötött adásvételi szerződés más szerződést leplezett. Ennek azonban a perbeli jogvita elbírálása szempontjából jelentősége nem volt.

A per adatai alapján tehető másik megállapítás szerint, amennyiben az adásvételi szerződéssel egyidejűleg a gépjármű átadása is megtörtént és a felperes tulajdonosként rendelkezett a gépjármű eladó által történő birtokban tartásáról, helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy az újabb értékesítés olyan személytől származott, akire a tulajdonos a dolgot bízta. A Ptk. 118. § (2) bekezdésének alkalmazásával, mely szerint a kereskedelmi forgalmon kívül is tulajdonjogot szerez az, aki a dolgot jóhiszeműen és ellenszolgáltatás fejében olyan személytől szerzi meg, akire azt a tulajdonos bízta, megállapítható, hogy az újabb adásvételi szerződéssel a gépjármű tulajdonjogát a szerződésben vevőként feltüntetett II.r. alperes szerezte meg. A per adatainak e lehetséges értékelése alapján helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a II.r. alperes a személygépkocsit a kereskedelmi forgalmon kívül, jóhiszeműen és ellenszolgáltatás fejében, a tulajdonos felperes rendelkezése folytán a gépjárművet birtokában tartó ..től - az adásvételben közreműködő személy útján - szerezte meg. Tévedett azonban a jogerős ítélet annak megállapításával, hogy a gépjármű tulajdonjogát a II.r. alperes mellett a III.r. alperes is megszerezte. Ezt önmagában az, hogy a III.r. alperes is tárgyalta az eladó megbízásából eljáró személlyel, illetve a vételárat a II.r. alperessel együtt fizette ki, megállapíthatóvá nem teszi.

A fent kifejtettekből következik, hogy a II.r. alperes a ..cel - akár, mint tulajdonossal, akár, mint a tulajdonos által rábízott dolog birtokosával - 2000. április 26-án megkötött adásvételi szerződéssel a gépjármű tulajdonjogát megszerezte. Erre tekintettel, amint azt a jogerős ítélet is helytállóan megállapította, a gépjármű tulajdonjogának hiányában a felperesnek a II. és III.r. alperesekkel szemben a tulajdonjogi igényéből eredő kártérítés iránti keresete, illetve az I.r. alperessel szemben a gépjármű büntetőeljárásban történt lefoglalásának foganatosításával összefüggésben, államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén az előterjesztett keresete alaptalan. Ezért a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül utasította el a keresetet.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta és a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte az alperesek ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) bekezdése alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a pervesztes felperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2011. június 22.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. bíró

Vné

A kiadmány hitelül:

tisztviselő